

STRUKTURA OSÍDLENÍ VE VYBRANÝCH POLITIKÁCH A STRATEGIÍCH PROSTOROVÉHO ROZVOJE STÁTŮ SOUSEDÍCÍCH S ČESKEM

Karel Maier

Všechny země sousedící s Českou republikou ve svých politikách a strategických dokumentech prostorového rozvoje nějak upravují strukturu osídlení alespoň v nejvyšších hierarchických stupních center a vymezují rozvojové osy, které tato centra propojují. Centra osídlení jsou považována za funkční součást vymezených metropolitních nebo městských regionů. Pro tyto funkční regiony některé sousední země vytvářejí speciální nástroje plánování, které překračují hranice jednotlivých správních území, s cílem koordinovat rozvoj v takto vymezených územích. Všechny sledované dokumenty se také zabývají širšími vztahy a přeshraničním kontextem.

Pojetí plánování resp. regulace využití soustav center osídlení vymezených v jednotlivých dokumentech se liší. Velmi detailní standardy pro jednotlivé hierarchické úrovně center mají německé a rakouské dokumenty, jejichž součástí či přílohou jsou též standardy vybavení pro centra osídlení jednotlivých úrovní a kde jsou detailně formulovány požadavky na formy rozvoje v centrech a aglomeracích. V Německu se navíc vymezují i kooperující centra v prostorech, jejichž centrum samo o sobě nevykazuje dostatečný potenciál pro obsluhu svého spádového území. Odlišují se rozvojové osy, kde opravdu dochází ke zvýšeným požadavkům na změny v území či kde se plánuje výrazný rozvoj, od os, kterými jsou vedeny liniové infrastruktury propojující centra, ale kde tím není ve větší míře druhotně ovlivněna intenzita změn v území.

Úvod

Politika územního rozvoje České republiky určuje „požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech“ (Stavební zákon, § 31, odst. 1). Mezinárodní a přeshraniční kontext Politiky územního rozvoje vyžaduje její koordinaci s obdobnými dokumenty sousedních zemí. Česká republika v minulosti iniciovala spolupráci zemí Visegrádské skupiny na koordinaci vedení koridorů dopravní infrastruktury a posléze i na vedení rozvojových os nadnárodního významu. Iniciativa vyústila v roce 2014 do Společné strategie rozvoje států V4+2 (ÚÚR 2014).

Obsah strategických dokumentů prostorového rozvoje je v každé zemi vymezen předpisem, který vychází z kontextu zákonné úpravy prostorového resp. územního plánování té které země. V případě federálního resp. spolkového uspořádání, což se ze sousedních států týká Rakouska a Německa, mohou mít zákonné úpravy plánování i politiky a strategické dokumenty upravující prostorové uspořádání dvojí úroveň – federální a zemskou, jako je tomu v Německu – nebo je zákonná úprava prostorového plánování plně v pravomoci jednotlivých spolkových zemí, což je případ Rakouska.

K prověření, do jaké míry se strategické dokumenty prostorového rozvoje jednotlivých zemí svým obsahovým zaměřením podobají české Politice zemního rozvoje a v čem jsou třeba odlišné, byla provedena analýza těchto dokumentů pro sousedící státy České republiky. Analýza byla provedena v souvislosti s pracemi na projektu Technologické agentury České republiky (TAČR) TB-050MMR02 Trendy vývoje struktury měst a obcí v České republice na Fakultě životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze.

Analýza se zaměřila na národní strategii resp. politiku anebo koncepci prostorového rozvoje, v nichž na témata struktury osídlení, jejich hierarchizaci a prostorové vazby mezi centry. Pro SRN a Rakousko byly analyzovány dokumenty spolkových zemí sousedících s Českem a v SRN byla zkoumána též federální vize a strategie (Rakousko žádný dokument na spolkové úrovni nemá). Výsledky jsou ve stručnosti shrnuty v následujícím přehledu, přičemž u jednotlivých dokumentů je vždy uveden odkaz na internetový zdroj, kde lze příslušný dokument vyhledat.

Polsko

Koncepce prostorového využívání země 2030 / Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030

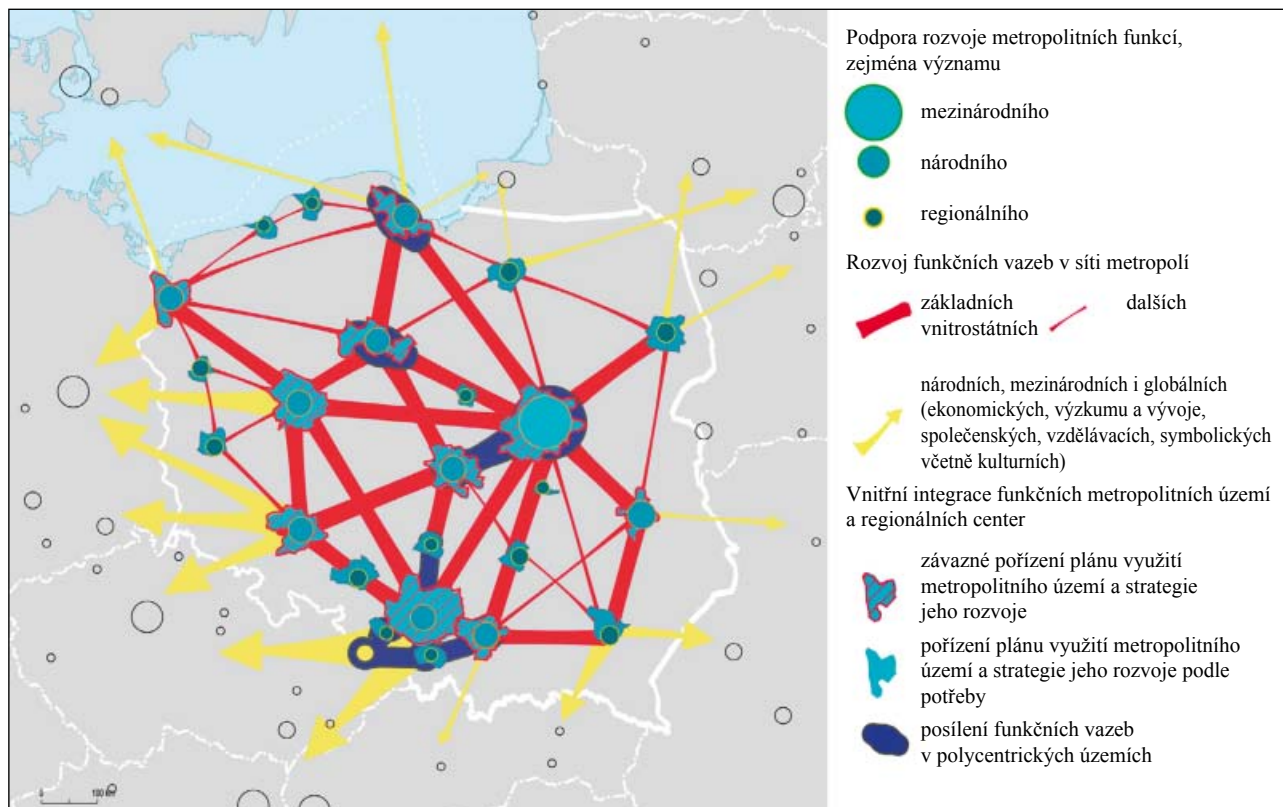
byla schválena vládou Polské republiky usnesením číslo 239/2011, vydána 27/4/2012

Jedná se o strategický dokument, který obsahuje tyto základní cíle:

- zvýšení evropské konkurenceschopnosti hlavních městských středisek při zachování polycentrické struktury
- zlepšení vnitrostátního propojení a územní rovnováha rozvoje v celostátním měřítku, využívání vnitřních potenciálů každého území
- zlepšení dostupnosti země v různých prostorových měřítcích pomocí rozvoje dopravní a telekomunikační infrastruktury
- péče o prostorové struktury vyžadující ochranu a udržení vysoké kvality přírodního prostředí a krajinných hodnot
- zvýšení odolnosti prostorové struktury země proti přírodním hrozbám, energetické bezpečnosti a péče o prostorové struktury posilující obranyschopnost státu
- dosažení a posílení prostorového řádu.

Ve verzi 2011 strategie stanoví

- metropolitní oblasti, kde je povinnost pořídit metropolitní rozvojový plán

Zdroj: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Rzeczypospolitej Polskiej 2011: 71

Zaměření činností prostorové politiky Polské republiky pro posílení konkurenceschopnosti hlavních urbanizačních prostorů

(Varšava – Lodž, Gdaňsk – Gdynia, Katowice – Krakov – Bielsko Biala – Gliwice (- Ostrava), Vratislav, Poznaň, Toruň – Bydgoszcz, Štětín, Lublin)

- městské oblasti, kde je možnost pořídit metropolitní rozvojový plán
- centra / dvojice center / aglomerace center pro posílení vzájemných funkčních vazeb (například Katowice – Čenstochová – Krakov – Bielsko Biala – Gliwice (- Ostrava))

Z hlediska České republiky je pozoruhodné začlenění Ostravy do hornoslezského polycentrického metropolitního systému, s požadavkem posílení vazeb mezi jednotlivými centry.

Důraz se klade na strukturu osídlení, jsou vymezeny funkční městské oblasti (miejskie obszary funkcjonalne), kde se rozlišují jádra a zázemí a odlišují se města a vesnice.

Strategie obsahuje i řadu analýz – populační vývoj, funkční vazby, ekonomické vazby center, prognóza obyvatelstva.

Spolková republika Německo

Vize a akční strategie prostorového plánování v Německu / Leitbilder und Handlungsstrategien für die Raumentwicklung in Deutschland

byla schválena konferencí ministrů spolkových zemí zodpovědných za prostorové uspořádání dne 30/6/2008.

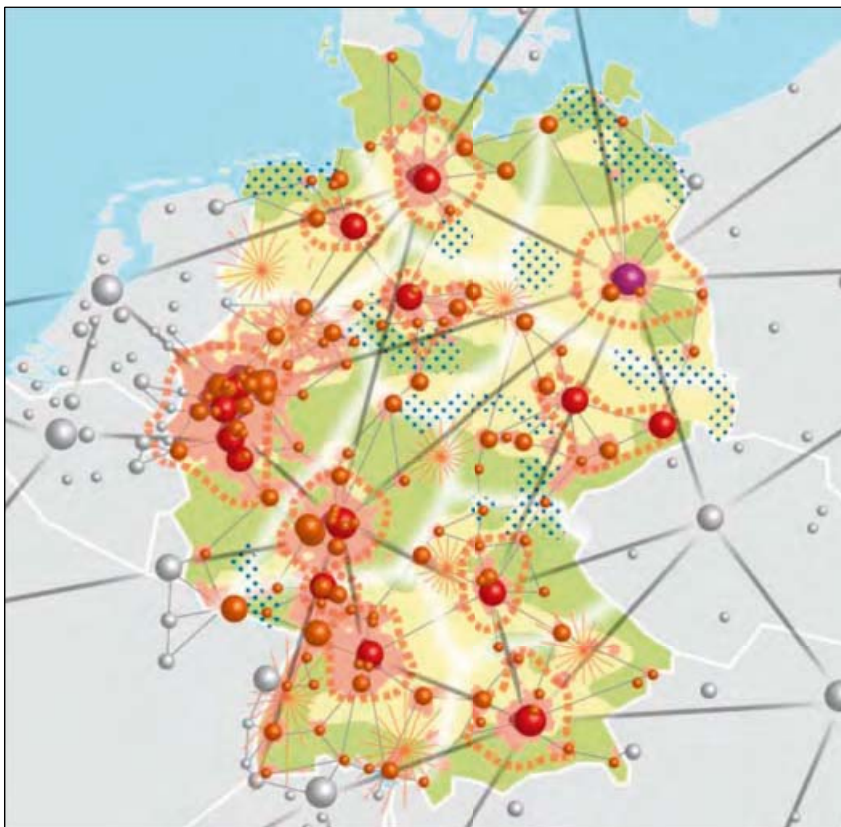
Jedná se o strategický dokument, je členěn do základních vizí / klíčových oblastí Růst a inovace, Zajištění životních potřeb a Ochrana zdrojů a utváření kulturní krajiny.

Vymezuje

- vztah SRN k transevropským dopravním koridorům
- k tématu Růst a inovace schematicky vymezuje metropolitní jádra, jejich aglomerační prostory a spádová území, růstové a stabilizační prostory
- k tématu Zajištění životních potřeb se rozlišují populačně růstové, stabilizované a regresní prostory a uvádějí se ohrožená vyšší a střední střediska osídlení a území mimo dostupnost vyšších středisek osídlení

- k tématu Ochrana zdrojů a utváření kulturní krajiny schematicky vymezuje krajiny se zvýšenou hodnotou zasluhující ochranu přírody, území s významnými zásobami spodní vody, koridory řek s potřebou ochrany před povodněmi, významná kulturní rozvojová centra, prostory s potřebou utváření suburbánního prostředí, prostory pro rekreační využití v zázemí center, venkovské krajiny s vysokým potenciálem pro extenzivní zemědělství, lesnictví a turismus, venkovské krajiny s potenciálem pro zemědělství a udržitelné využívání surovin a energetické biomasy, nově utvářené jezerní krajiny na rekultivacích a pobřežní krajiny.

Vymezení jsou orientační, jsou základem pro rozvojové plány spolkových zemí. Z hlediska politiky územního rozvoje České republiky je zajímavé, že dokument začleňuje do sídelního systému i přeshraniční vazby na centra ve všech sousedních zemích Německa kromě České republiky.

Rozvojová centra a osy Spolkové republiky Německo v kontextu sousedních evropských zemí

Svobodný stát Sasko

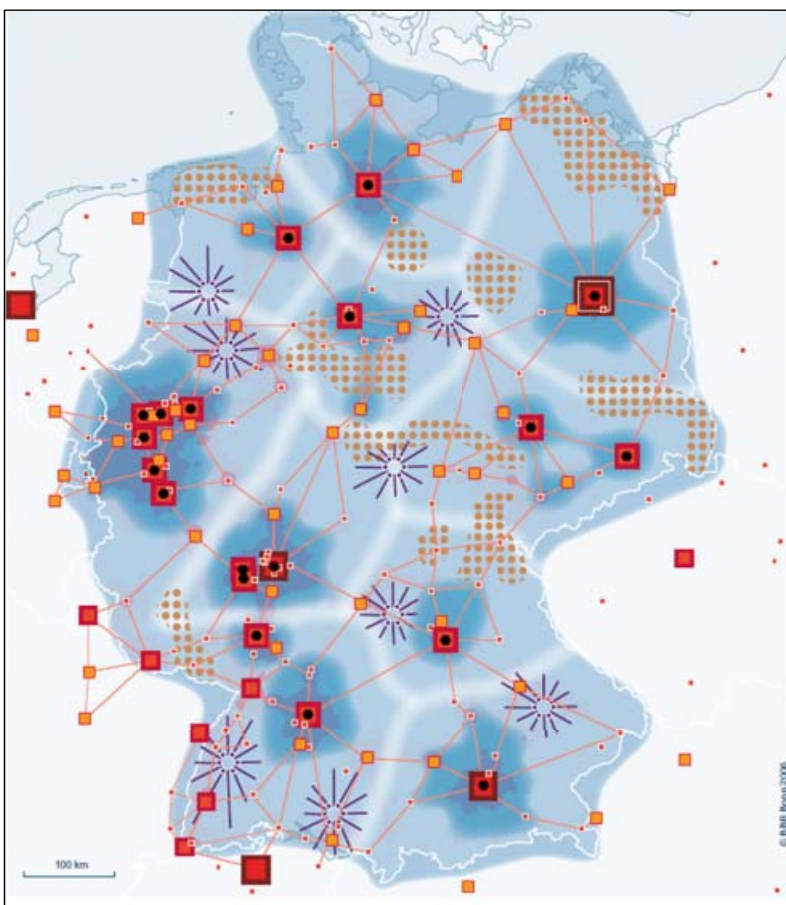
Zemský rozvojový plán / Landesentwicklungslan 2013

byl vydán nařízením Saské státní vlády 14/8/2013

Plán se zabývá vývojem struktury území, regionálním, sídelním a hospodářským rozvojem, rozvojem dopravy, rozvojem volné krajiny, technickou infrastrukturou a občanským vybavením.

V části věnované struktuře území a regionálnímu rozvoji:

- rozlišuje a vymezuje se (podle obcí) území venkova, venkovských aglomerací (Verdichtungsräume), [městských] aglomerací
- středisková soustava se skládá z vyšších center (Lipsko, Drážďany, Kamenice, Cvikov, Plavno, sdružení vyšších center Budyšín – Zhořelec – Hoyerswerda), středních center, základních center a sdružení centrálních obcí
- vymezují se spádové oblasti středních center; evidují se překryvná území spádových oblastí; překryvná území

Metropolitní prostory

- jádra regionů hlavního města a evropsky významných metropolitních regionů
- ostatní sídla s metropolitní funkcí
- metropolitní prostory s vysokou koncentrací
- další metropolitní prostory s vysokou koncentrací zahrnující i venkovské území
- přechodné zóny mezi metropolitními prostory koncentrace
- Růstové prostory mimo metropolitní prostory koncentrace
- Stabilizační prostory

Perspektiva růstu a inovací

- spádu k vyšším centrům do okolních spádových oblastí středních center
- vymezují se nadregionálně významné spojovací a rozvojové osy
- vymezují se krajiny

Svobodný stát Bavorsko

Zemský rozvojový plán / Landesentwicklungsplan 2013

byl vydán nařízením Bavorské státní vlády ve spolupráci s Bavorským parlamentem 22/8/2013

Plán se zabývá prostorovou strukturou, sídelní strukturou, dopravou, hospodářstvím, zásobováním energií, strukturou nezastavěného území, sociálními a kulturními infrastrukturami.

V části věnované prostorové struktuře:

- rozlišuje a vymezuje se (podle obcí) území všeobecně venkovské, venkovských aglomerací (Ländliche Räume mit Verdichtungsansätzen), [městských] aglomerací (Verdichtu-

ngräume); městské aglomerace jsou vymezeny pouze kolem některých vyšších center

- pro vymezení aglomerací platí jednotná kritéria
- pro každý typ území se stanovují pravidla pro rozvoj; pro aglomerace se stanoví, že rozvoj má být usměrňován do míst s kolejovou dopravou
- středisková soustava se skládá z vyšších center (například Mnichov, Řezno, Norimberk – Fürth – Erlangen – Schwabach; další centra nemají vymezenou aglomeraci: Weiden, Amberg, Deggendorf – Plattling, Passau atd.), středních center, základních center a sdružení centrálních obcí
- pro každou úroveň center se stanoví seznam vybavení, které má centrum mít a pravidlo pro dostupnost zejména základních center

V části věnované sídelní struktuře:

- stavební plochy a pozemky se vymezují podle demografického vývoje sídla

- zahušťování musí respektovat místní specifický charakter území
- stanoví se opatření proti urban sprawlu – zejména se nepřipustí zakládání zástavby bez návaznosti na stávající sídlo
- pro umístění logistických, výrobních a dalších velkoplošných areálů platí zvláštní požadavky

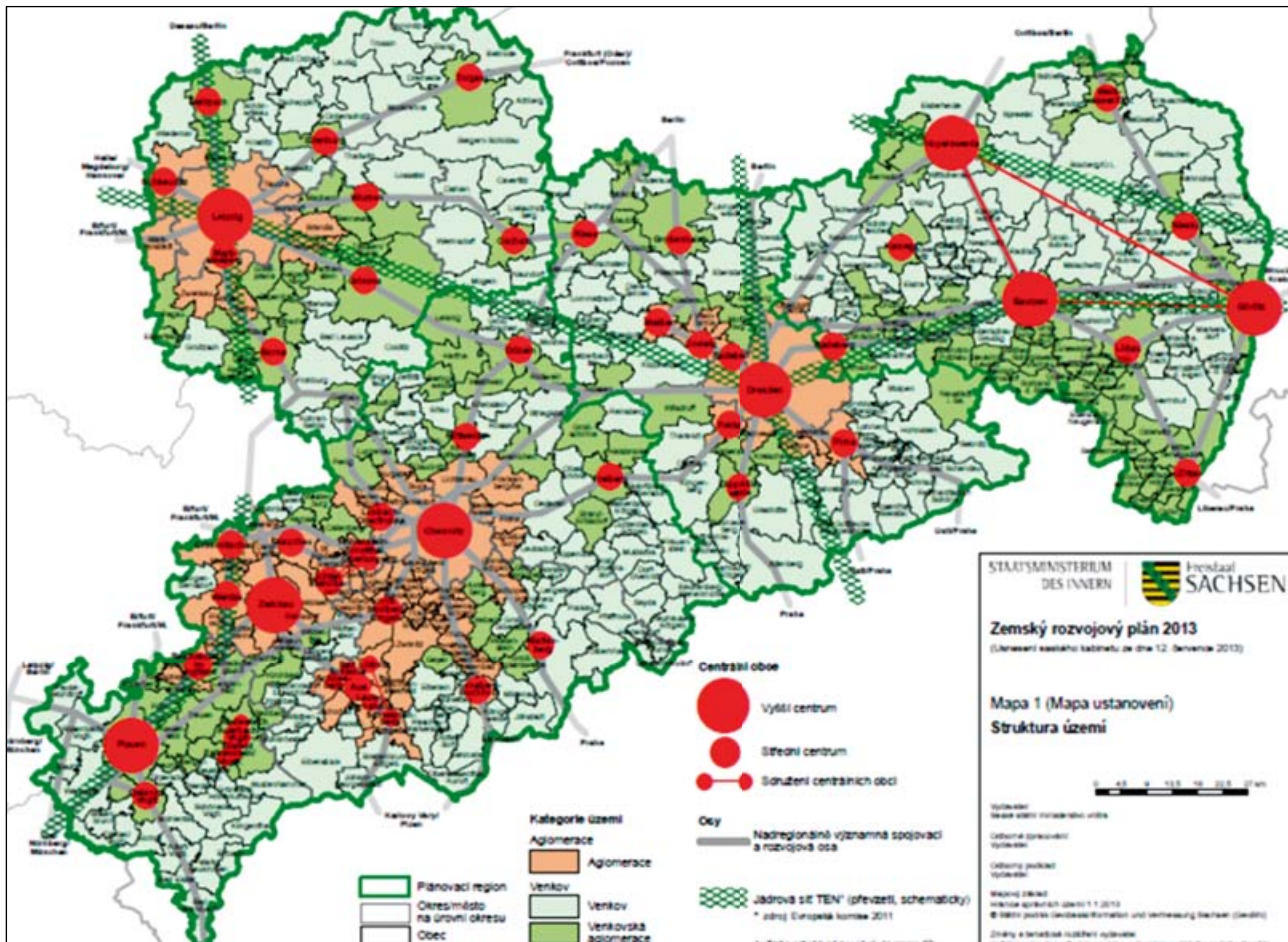
Zdroj: Svobodný stát Bavorsko 2013

Horní Rakousko

Zemský plán prostorového pořádku / Landesraumordnungsplan 1998

byl vydán nařízením číslo 72/1998 Hornorakouské zemské vlády z 28/5/1998

Plán obsahuje ustanovení týkající se typů území, prostorových struktur venkovských oblastí (jako prováděcí předpis k zemskému zákonu ROG 1994, o prostorovém plánování) a centrálních míst = středisek osídlení.

Zemský rozvojový plán Sasko 2013 – Struktura území

Zdroj: Svobodný stát Sasko 2013

V části věnované typům území:

- rozlišuje a vymezuje se (podle obcí) území venkovské, venkovských aglomerací (Verdichtungsgebiete im Ländlichen Raum), venkovské s turistickou funkcí, venkovských aglomerací s turistickou funkcí, zázemí měst (städtische Umlandbereiche) a statutárních měst Linec, Steyr a Wels
- pro vymezení typů území platí jednotná kritéria

V části věnované centrálním místům:

- středisková soustava se skládá z nadregionálních center Linec, Wels a Steyr, středisek v zázemí měst, regionálních center a malých center
- pro každou úroveň center se vymezí okruh vybavení, které má centrum mít

Zdroj: Spolková země Horní Rakousy 1998

Dolní Rakousy

Strategie Dolní Rakousy - Zemská rozvojová koncepce / Strategie Niederösterreich – Landesentwicklungskonzept (Projekt w.i.N) 2004

byla schválena Dolnorakouskou zemskou vládou 14/9/2004

Koncepce je pojata jako forma strategického plánu. Obsahuje cíle, analýzu vnějších podmínek, obecnou vizi, analýzu sídelní struktury, oborová témata (příroda, krajina, vodní hospodářství, energie, odpadové hospodářství, pracovní trh, zemědělství, lesní hospodářství, průmysl, inovace a technologie, zásobování a služby, veřejné služby, vzdělávání, věda, rodina, senioři, zdravotnictví, sociální péče, doprava, turismus, volný čas, kultura) a shrnutí + implementační část.

Strategie je rozpracována v regionálních perspektivách pro hlavní regiony Waldviertel, Weinviertel, Niederösterreich-Mitte, Industrieviertel a Mostviertel. Pro tyto regiony jsou zpracovávána obdobná témata jako u zemské strategie.

V území Dolních Rakous se vymezují

- území hospodářského rozvoje; území turistického rozvoje; území pro rozvoj přírody; území pro rozvoj

zemědělství; vymezení jednotlivých území je schematické a vymezení se v některých částech překrývají

- centrální místa v pěti úrovních, včetně míst s centrální funkcí v případech, kdy není v dosahu dostatečně silné centrum odpovídající nárokům na příslušnou úroveň
- rozvojové osy; propojovací osy; prostory s vedoucí funkcí hospodářského rozvoje; prostory s trvalým osídlením; prostory bez trvalého osídlení (předhůří Alp, vnitřní periferie zejména ve Waldviertelu)

Dokument zdůrazňuje přeshraniční vazby se všemi sousedními zeměmi včetně Česka, a to jak v rozvojových osách a centrech, tak i v typu využití území. Vazby směřující do Česka jsou vzhledem k podobnému charakteru území na obou stranách hranice a absenci přírodních bariér ze všech sousedů nejčetnější.

Pro regiony na území Dolních Rakous jsou pořizovány programy prostorového plánování – v současnosti platné jsou pro regiony Niederösterreich-Mitte, Untere Enns, Wiener Umland Süd, Wiener Umland Nord, Wiener Neustadt-Neunkirchen

Celkový předpis pro program prostorového uspořádání centrálních míst / Gesamte Rechtsvorschrift für Raumordnungsprogramm Zentrale Orte, Fassung vom 28.05.2016

Pro jednotlivé úrovně středisek osídlení / centrálních míst platí předpis vydaný Zemskou vládou Dolních Rakous ze dne 24/3/1992, ve znění 1/1/2015, úprava 28/5/2016. Předpis stanoví pro každou úroveň střediska povinné vybavení a možné další vybavení. V periferních územích stanoví sdílené funkce mezi spolupracujícími středisky.

Zdroj: Spolková země Dolní Rakousy 2016

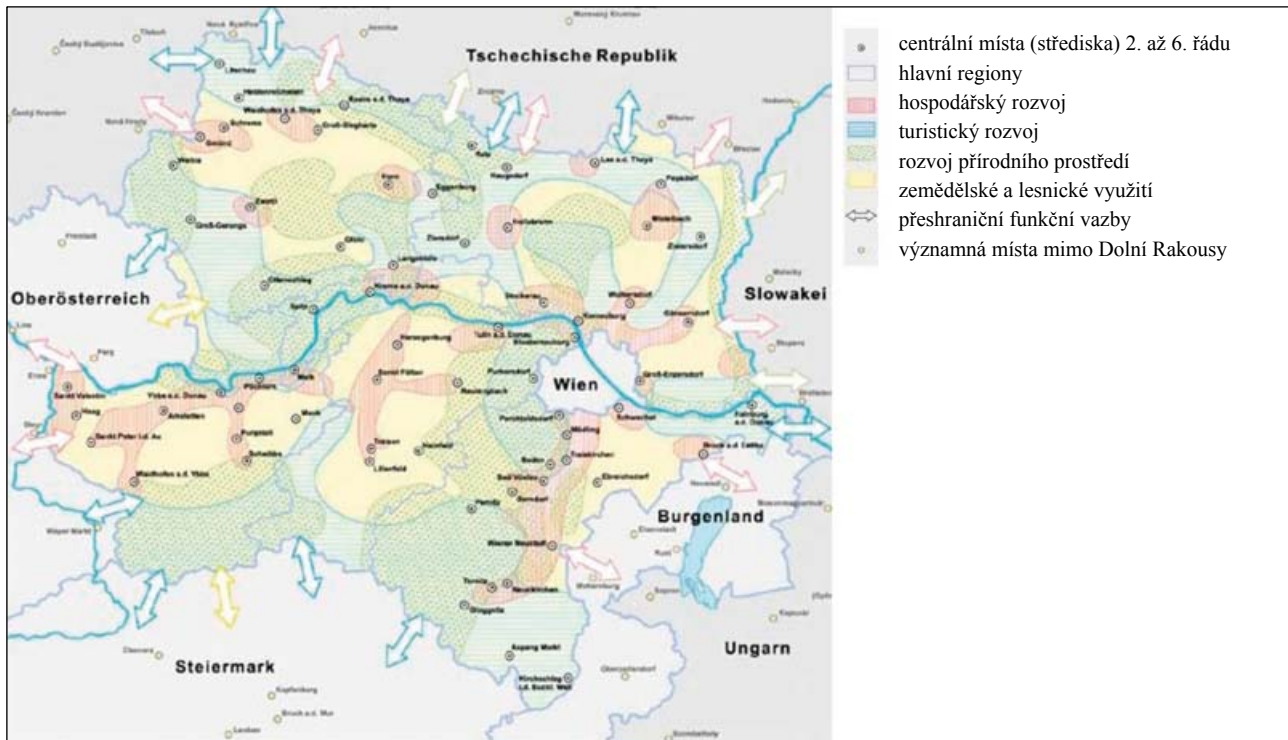
Městský region Vídeň, Dolní Rakousy a Burgenland
Město-zázemí-management Vídeň-Dolní Rakousy-Burgenland / Stadt-Umland-Management (SUM) Wien-Niederösterreich-Burgenland

Jedná se o plánovací platformu, která vznikla s cílem překonat správní bariéru vzniklou vymezením spolkových zemí Vídeň, Dolní Rakousy a Burgenland, která nerespektuje funkční vzta-

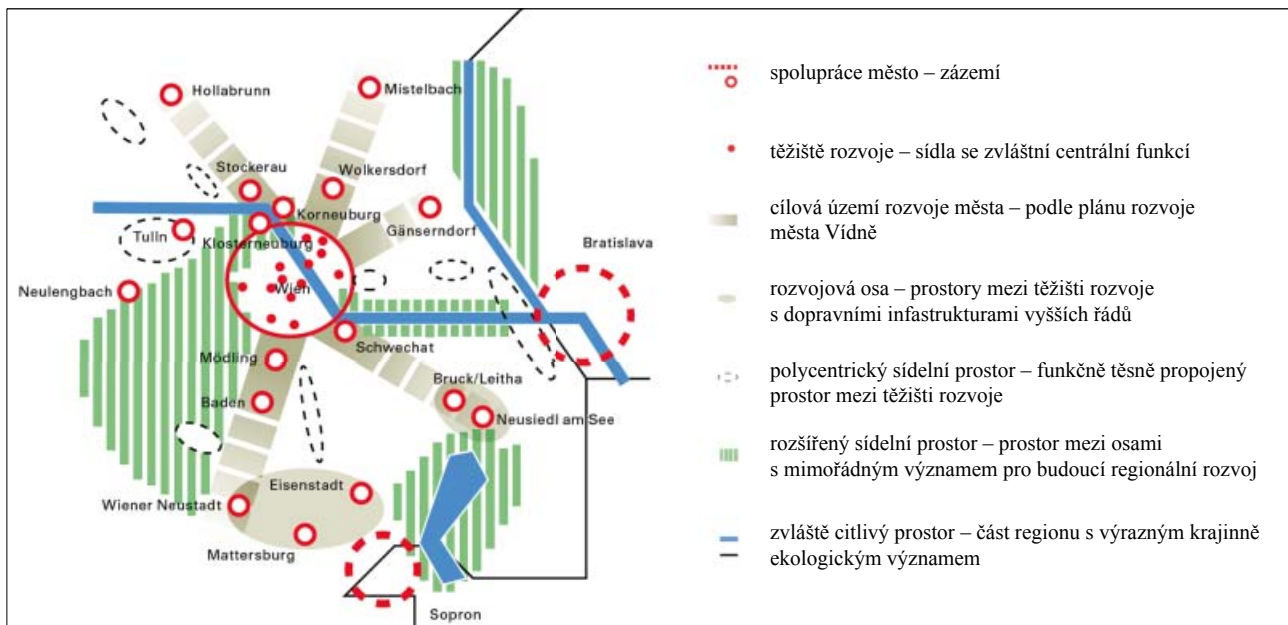
Rozvojová centra a osy spolkové země Dolní Rakousy

Zdroj: Spolková země Dolní Rakousy 2004

Zdroj: Spolková země Dolní Rakousy 2004

Hlavní funkce území spolkové země Dolní Rakousy

Zdroj: Spolková země Vídeň, Dolní Rakousy a Burgenland 2011

Schéma prostorového rozvoje Městského regionu Vídeň

hy ve vídeňském metropolitním regionu. Plánovací dokument vyvábí potřebou základnu koordinace a spolupráce spolkových zemí Vídeň a Dolní Rakousy. Zaměřuje se na těžišťové okruhy Sídelní rozvoj, Rozvoj dopravy a Přírodní a rekreační prostory, zemědělství a lesní hospodářství. Pro management rozvoje ve vymezeném území ustavuje Řídící skupinu, kterou tvoří představitelé plá-

novacích úřadů spolkových zemí Vídeň a Dolní Rakousy, vídeňských okresů a dolnorakouských obcí v regionu. Předsedou je stavební ředitel Magistrátu města Vídeň. Orgány jsou Fóra SUN (Stadt-Umland-Netzwerk) a každoroční konference Stadt-Umland-Management. Výkonnou činnost zajišťují oddíly Jih a Sever s vlastními manažery.

Formálním výstupem činnosti SUM je Stadregion+ Zwischenbericht Planungskoooperation zur räumlichen Entwicklung der Stadregion Wien-Niederösterreich-Burgenland z roku 2011.

Slovenská republika

Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KÚRS) 2011

byla vydána nařízením vlády číslo 461/2011 – změny a doplňky číslo 1 KURS 2001

Koncepcie v závazné části vymezuje

- terciární centra pěti skupin (úrovní): v první skupině Bratislava a Košice jako specifická centra plus Banská Bystrica, Nitra, Prešov, Žilina, Trenčín, Trnava a v druhé podskupině prv-

ní skupiny Martin, Nové Zámky, Poprad a Zvolen; ve druhé skupině opět dělené do dvou podskupin je celkem 28 měst; ve třetí skupině 53 měst; ve čtvrté skupině 23 měst a obcí a v poslední páté skupině 25 obcí

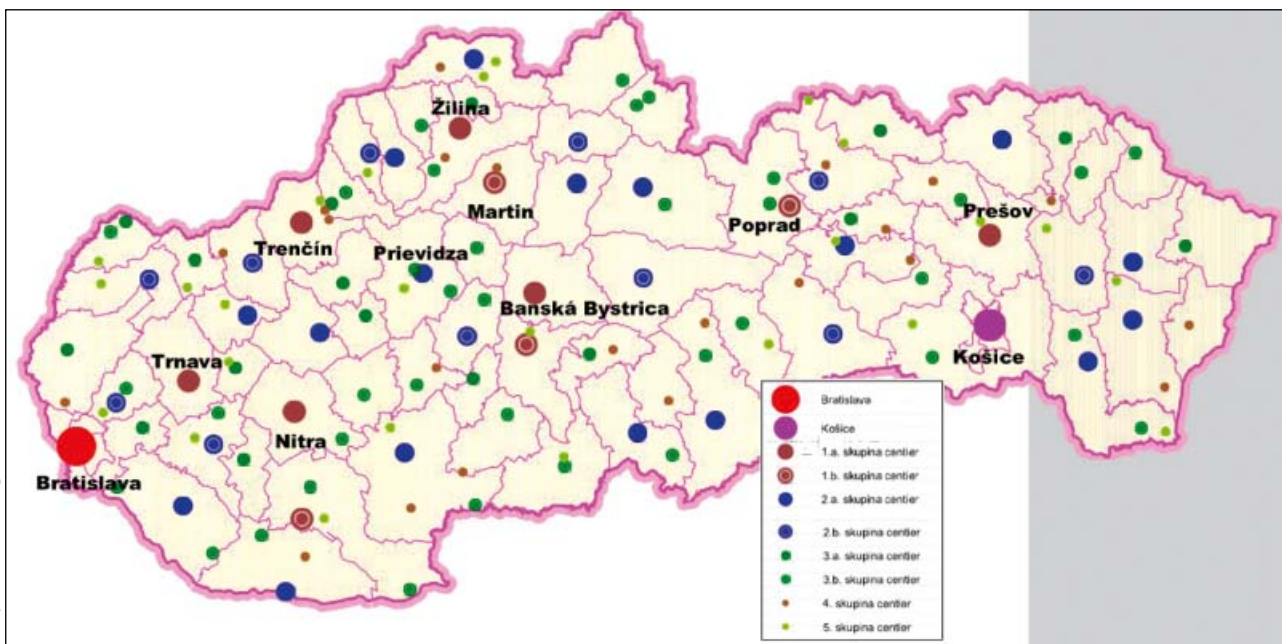
- kvarterní centra: bratislavsko-trnavsko-nitranská aglomerace, košicko-prešovská aglomerace, banskobystricko-zvolenská aglomerace, žilinsko-martinská aglomerace
- těžiště osídlení nejvyšší úrovně bratislavsko-trnavské, košicko-prešovské,

banskobystricko-zvolenské a žilinsko-martinské, nitranské a trenčínské; ve druhé úrovni je dalších sedm těžišť osídlení, ve třetí úrovni ve dvou podskupinách celkem 27 těžišť osídlení

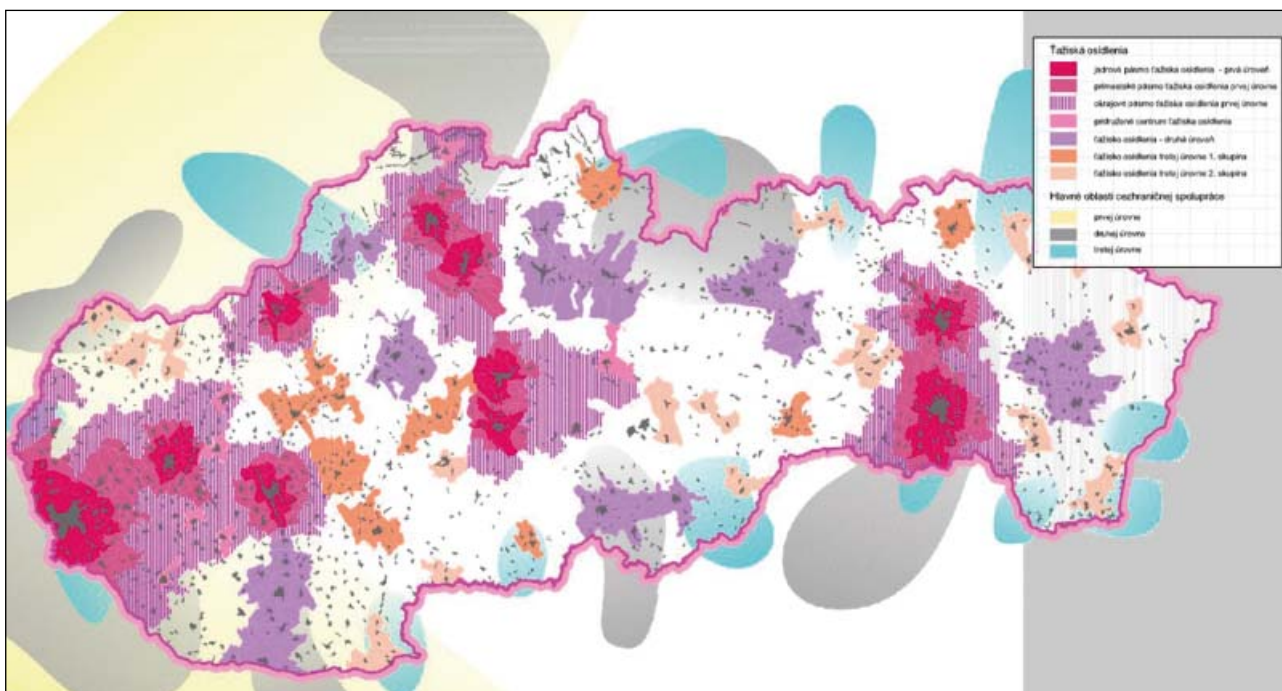
- rozvojové osy tří stupňů: v prvním stupni deset rozvojových os, ve druhém stupni 13 a ve třetí stupni celkem 29 rozvojových os.

Pro všechna takto vymezená centra, těžiště osídlení a osy Koncepcie požaduje podporovat jejich rozvoj.

Zdroj: Slovenská republika 2011

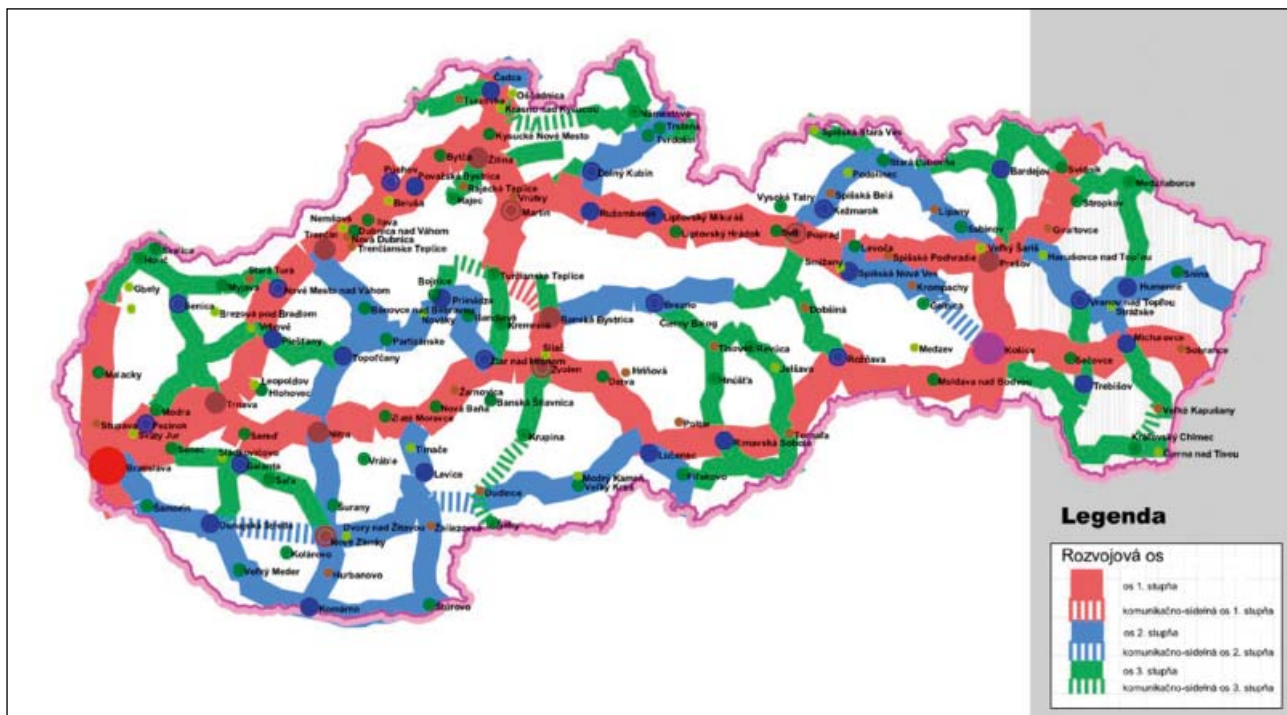

Terciární centra Slovenska

Polycentrický systém ťžišť osídlení Slovenska

Zdroj: Slovenská republika 2011

Rozvojové osy Slovenska

V mezinárodní části Koncepte prioritizuje vazby na hlavní evropskou urbanizační osu Stuttgart – Mnichov – Linec a dále podél Dunaje na Budapešť a Bělehrad. Zdůrazňuje sídelní význam spojnic katowické aglomerace s budapešťskou a vídeňskou aglomerací a požaduje upevňovat sídelní vazby Pováží na paralelní sídelní pás v České republice (zřejmě myšleno Pomoraví a Poodří).

Koncepte stanoví požadavky pro zachování a rozvoj kulturního dědictví, ochrany přírody, přírodních zdrojů a krajiny, hospodářství a regionálního rozvoje, zemědělství a lesního hospodářství, průmyslu a stavebnictví, rekreace a turismu, sociální infrastruktury, dopravy a technického vybavení.

Zdroj: Slovenská republika 2011

Shrnutí poznatků

Všechny sledované dokumenty obdobně jako PÚR vymezují hlavní centra, jejich zázemí a osy jako vzájemná propojení mezi centry. Všechny dokumenty se ve větší či menší míře zabývají širšími vztahy a přeshraničním kontextem.

Součástí všech sledovaných dokumentů je vymezení hierarchie center. Využití takto stanovené soustavy center osídlení se ale v jednotlivých dokumentech liší od velmi detailních standardů pro jednotlivé hierarchické úrovně center až po dosti vágní pojetí bez konkrétní vazby na implementaci.

Příkladem prvního typu jsou německé a rakouské dokumenty, jejichž součástí či přílohou jsou též standardy vybavení pro centra / střediska osídlení jednotlivých úrovní a kde jsou poměrně detailně formulovány požadavky na formy rozvoje v centrech a aglomeracích. Naopak slovenský dokument uvádí pouze obecné požadavky na rozvoj některých center v zájmu posílení polycentrického rozvoje na národní úrovni.

V Německu se vymezují i kooperující centra v prostorech, kde jediné centrum nevykazuje dostatečný potenciál pro obsluhu spádového území. Tím se vytváří plánovací předpoklad pro posílení funkčního významu i slabších center například sdílením některých zařízení občanského vybavení vyššího typu a současně zlepšení dopravní dostupnosti takto kooperujících center z jejich společného zázemí. Odlišují se rozvojové osy, kde opravdu dochází ke zvý-

šeným požadavkům na změny v území, popřípadě kde se toto plánuje (například umístěním významné rozvojové investice, která takový vývoj vyvolá) od os, které pouze propojují centra vyšších hierarchických úrovní.

Součástí dokumentů jsou též vstupní předpoklady pro koordinaci rozvoje mezi jádrovými prostory (centry, metropolemi) a jejich funkčními urbanizovanými prostory / spádovými územími. Polská koncepce prostorového využívání země přímo obsahuje vymezení metropolitních prostorů a městských regionů, kde se požaduje pořízení plánu využití celého metropolitního / funkčního urbanizovaného území a strategie jeho rozvoje prakticky pro všechny regiony center vojvodství a pro řadu dalších městských regionů tento nástroj stanoví jako fakultativní.

Dokumenty obsahují části věnované vedle infrastruktur též vývoji sídelních systémů a osídlení, hospodářství, přírodního prostředí, kulturních hodnot a krajiny. Tím se liší od české Politiky územního rozvoje, která se v části konkrétních úkolů pro územní plánování věnuje především dopravním a technickým infrastrukturám.

Politika územního rozvoje České republiky jako unitárního státu je zřejmě blíže politikám respektive strategiím Slovenska a Polska. Velikostí a počtem obyvatel je ale Česko srovnatelné s Bavorskem, jehož Zemský rozvojový plán může být rovněž inspirativní jak v části zabývající se prostorovou strukturou, tak i v části věnované struktuře sídelní.

Použité zdroje:

Polská republika 2012: Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030 In: Monitor Polski, Dziennik urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej, Poz. 252 <http://mr.bip.gov.pl/strategie-rozwoj-regionalny/17847_strategie.html>

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Rzeczypospolitej Polskiej 2011: Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030. http://doc.rmf.pl/rmf_fm/store/koncepcja_przestrzennego.pdf

Spolková republika Německo 2008: Leitbilder und Handlungsstrategien für die Raumentwicklung in Deutschland <http://www.bbsr.bund.de/BBSR/DE/Veroeffentlichungen/BMVBS/Sonderveroeffentlichungen/2006/DL_Leitbilder.pdf;jsessionid=F3AA00BE9DA2B82EDBD2FF3BB36F7301.live1041?__blob=publicationFile&v=3>

Svobodný stát Sasko 2013: Landesentwicklungsplan <www.landesentwicklung.sachsen.de/download/Landesentwicklung/LEP2013_CZ.pdf> (v češtině)

Svobodný stát Bavorsko 2013: Landesentwicklungsplan <https://www.google.cz/#q=landesentwicklungsplan+bayern+2014&gws_rd=cr>

Spolková země Horní Rakousy 1998: Landesraumordnungsplan <<http://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LROO&Gesetzesnummer=10000614>>

Spolková země Dolní Rakousy 2004: Strategie Niederösterreich – Landesentwicklungskonzept (Projekt w.i.N) <http://www.raumordnung-noe.at/fileadmin/root_raumordnung/land/landesentwicklungsplanung/LEK_ohne_Cover.pdf> (dostupné v češtině)

Spolková země Dolní Rakousy 2016: Gesamte Rechtsvorschrift für Raumordnungsprogramm Zentrale Orte, Fassung vom 28.05.2016 <<http://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrNO&Gesetzesnummer=20000624>>

Spolkové země Vídeň, Dolní Rakousy a Burgenland 2011: Stadt-Umland-Management (SUM) Wien/Niederösterreich <<http://www.stadt-umland.at/index.php?id=80>>

Planungsgemeinschaft OST 2011: Stadtregion+ Zwischenbericht Planungskoooperation zur räumlichen Entwicklung der Stadtregion Wien-Niederösterreich-Burgenland. <http://www.planungsgemeinschaft-ost.at/no_cache/studien/ansicht/detailstudie/zwischenbericht-stadtregion-sro/>

Slovenská republika 2011: Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KÚRS) 2011. <<http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=124582>>

ÚÚR (koordinátor) 2014: Společná strategie územního rozvoje států V4+2. <<http://www.v4plus2.eu/pdf/Spolecna-strategie-uzemniho-rozvoje-zemi-V4-2-21032014.pdf>> (v češtině)

*Prof. Ing. arch. Karel Maier, CSc.
Fakulta životního prostředí
Česká zemědělská univerzita v Praze*

ENGLISH ABSTRACT

Settlement structures in selected policies and spatial development strategies in countries neighbouring the Czech Republic, by Karel Maier

In their policies and strategic documents, all countries bordering on the Czech Republic have applied settlement structure control, at least for the highest hierarchic levels of centres, and delimited the development axes connecting these centres. Settlement centres are regarded as a functional component of (metropolitan or urban) demarcated regions. For these functional regions, some neighbouring countries create special planning tools that go beyond the borders of administrative units in order to coordinate developments in the territories demarcated. Also, all these documents deal with broader relations and cross-border contexts. The approach to planning, or in other words, regulation of the use of settlement systems demarcated, is varied. Highly detailed standards for specific hierarchic levels of centres can be found in German and Austrian documents, which contain standards of facilities for settlement centres at all levels and give detailed wording of development principles for centres and agglomerations. Moreover, German documents define cooperational centres even for territories whose centres do not have sufficient potential to serve their own catchment areas. Development axes with increased requirements for spatial change and significant developments expected are differentiated from those where line infrastructure connects centres but the intensity of changes is not affected nor foreseen to be.